

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Anders Adlercreutz, opetusministeri
Anita Westerholm, erityisavustaja
Anita Lehtikainen, kansliapäällikkö
Petri Lempinen, ylijohdaja
Mikaela Nylander, valtiosihtööri

Sivistysvaliokunta

Tuula Haatainen, puheenjohtaja
Ari Koponen, varapuheenjohtaja

Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto

Mika Lintilä, puheenjohtaja

Ammatillinen koulutus turvaa kasvun, lisäleikkauksia ei tarvita

Me ammatillista koulutusta sekä työ- ja elinkeinoelämää edustavat järjestöt olemme huolissamme siitä, että ammatilliseen koulutukseen kohdistuvat leikkaukset jatkuvat. Tämä lisäksi työelämän pulaa ammattiosaajista ja vaarantaisi talouskasvun.

Hallitus leikkasi vuonna 2024 ammatillisen koulutuksen rahoitusta 120 miljoonalla eurolla, mikä heikentää koulutuksen järjestäjien toimintaedellytyksiä. Leikkaukset vaarantavat alueellisen koulutustarjonnan riittävyyden, kaventavat jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ja heikentävät huoltovarmuutta. Uhkana on, että yritykset, kunnat ja hyvinvointialueet eivät saa tarvitsemiaan ammattiosaajia. Työelämä kärsii jo nyt osaajapulasta.

Koulutustason nosto edellyttää, että yhä useampi ammatillisen tutkinnon suorittanut nuori jatkaa korkeakouluun. Perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen siirtyvillä tulee olla riittävät valmiudet saavuttaa työelämässä vaadittava ammattitaito sekä jatkaa korkeakouluopintoihin. Riskinä on myös, että vieraskielisten (19 prosenttia opiskelijoista) potentiaali jää korkeakoulujen ulkopuolelle, mikäli koulutusjärjestelmä ei tunnista heidän mahdollisuuksiaan. Väylän ammatillisesta koulutuksesta korkeasteelle on toimittava sujuvasti.

Vuonna 2023 ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa oli lähes joka viides 20-29-vuotiaista. Tärkeää on tarjota kaikille mahdollisuus ammattiosaamiseen. Ammatillinen koulutus kantaa merkittävän yhteiskuntavastuun niistä opiskelijoista, jotka tarvitsevat tavanomaista enemmän tukea. Koulutus vähentää työttömyys- ja syrjäytymisriskiä, lisää tuottavuutta ja ylläpitää yhteiskuntarauhaa.

Ammatillista koulutusta kehitetään jatkuvasti. Rahoitukseen, oppimisen tukeen ja toiminnanohjaukseen tehtävät uudistukset parantavat laatua ja vaikuttavuutta. Onnistumisen edellytyksenä on, että koulutuksen järjestäjillä on riittävät toiminnalliset ja taloudelliset resurssit vastata yksilöiden ja työelämän osaamistarpeisiin.

Suurin osa ammatillisen koulutuksen opiskelijoista on aikuisia. Ammattiosaajat tarvitsevat myös tulevaisuudessa mahdollisuuksia vaihtaa työuralla suuntaa tai hankkia lisää osaamista mm. ammatti- ja erikoisammattitutkinnoilla sekä hyödyntämällä oppisopimusta.

Työurien pidentyessä ja työelämän vaatimusten muuttuessa osaamisen jatkuva kehittäminen on välttämätöntä. Tarpeet kasvavat nopeammin kuin niihin suunnattu rahoitus. Kustannuksia ei voi jättää vain työntekijöiden tai työnantajien vastuulle.

Yli puolet ammatillisen koulutuksen järjestäjistä pitää todennäköisenä, että hallituksen jo tekemien leikkausten takia säästö- tai sopeutustoimia joudutaan aloittamaan tai käynnistämään uudelleen vuoden 2025 aikana. Leikkaukset osuvat erityisen kipeästi jatkuvaan oppimiseen ja työelämän tarpeisiin. Lisäleikkaukset vaarantaisivat ammatillisen koulutuksen toimintaedellytykset.

Koulutuksesta ei pidä leikata.

Helsingissä 19.2.2025

Ammattiliitto Jyty ry
Ammattiliitto Pro
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
Autoalan Keskusliitto ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry
Elintarviketeollisuusliitto ry
Energiateollisuus ry
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Kaupan Liitto ry
Kemiateollisuus ry
Keskuskauppakamari
Kiinteistötyönantajat ry
Kirkon työmarkkinalaitos
Kunta- ja hyvinvointialue työntekijät KT
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK
Metsäteollisuus ry
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Palvelualojen työnantajat PALTA ry
Rakennusliitto ry
Rakennusteollisuus RT ry
Sivistysala ry
STTK ry
Teknologisteollisuus ry
Teollisuusliitto ry
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry
Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Isännöintiliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry
Suomen Oppisopimusosaajat ry
Suomen Yrittäjät ry
Viherympäristöliitto ry

Lisätiedot

Peter Pahlman, asiantuntija, peter.pahlman@amke.fi, 040 015 1324, Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry